

розвитку перед Україною виникають принципово нові завдання, які вона повинна вирішувати у процесі інституціональних перетворень.

ЮРИДИЧНИЙ КОНСАЛТИНГ ЯК СКЛАДОВА ІНФРАСТРУКТУРИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

О. С. МАРЧЕНКО, д-р екон. наук, проф.,

проф. кафедри економічної теорії

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків

Важливою умовою соціально-економічного розвитку регіонів є створення та ефективне функціонування системи його інфраструктурного забезпечення. Регіональна інфраструктура як сукупність підприємств та організацій, діяльність яких спрямована на надання суб'єктам господарювання і населенню виробничих, соціально-культурних, інтелектуальних, правових та інших послуг, що сприяють підвищенню ефективності їх діяльності та поліпшенню рівня та якості життя, є дієвим чинником соціально-економічного розвитку регіону.

Юридичний консалтинг як підрозділ регіональної інфраструктури, послуги якого спрямовано на розв'язання правових проблем суб'єктів господарювання і населення, сприяє формуванню та удосконаленню правового середовища регіонального розвитку. Значення правового забезпечення регіонального розвитку суттєво зростає у зв'язку з реформою місцевого самоврядування, змістом якої є децентралізація влади.

Місце та роль юридичного консалтингу у регіональній інфраструктурі визначаються, по-перше, його функціями як суспільного інституту, по-друге, сферою його впливу на регіональний розвиток.

Соціально-економічна роль (суспільне призначення) юридичного консалтингу, яка полягає у забезпеченні та захисті правопорядку у всіх сферах суспільної життєдіяльності, знаходить своє відображення у системі функцій, до яких належать:

–накопичувальна функція як діяльність юристів, спрямована на одержання, збереження і нагромадження правових знань та інформації;

–ретранслююча функція юридичного консалтингу як спеціального каналу поширення та передавання правових знань;

–транзакційна функція, спрямована на забезпечення ефективних угод на ринку, мінімізацію витрат економічних агентів, пов'язаних з використанням ринкового механізму передавання прав власності;

–реалізація загально-соціальних функцій права: інформаційно-пізнавальної, ціннісно-орієнтувальної, ідеологічно-виховної, культурно-історичної, комунікативно-компромісної; та суто юридичних функцій: регулятивної, охоронної, захисної;

–раціоналізуюча функція, яка характеризується тим, що правові знання та інформація, що є змістом юридичної послуги, є важливими чинниками досягнення клієнтами юридичного консалтингу цілей, отримання економічних результатів та оптимізації бізнесу, підвищення ефективності менеджменту організацій;

–інноваційна функція, що спрямована на сприяння соціально-економічному розвитку на основі нововведень шляхом формування правового простору інноваційної діяльності економічних агентів, правового захисту інновацій та інноваторів;

–регулююча функція – юридичний консалтинг, забезпечуючи суб'єктів господарської діяльності правовими знаннями та інформацією, безпосередньо впливає на їх економічну поведінку, координує та спрямовує її на оптимізацію використання ресурсів, підвищення ефективності та конкурентоспроможності.

Зазначені функції юридичного консалтингу реалізуються у процесі надання суб'єктам господарювання і населенню регіону юридичної допомоги через механізм регіонального ринку юридичних послуг.

За сферою впливу на регіональний розвиток юридичний консалтинг є комплексною складовою регіональної інфраструктури. По-перше, йому притаманна, з одного боку, диверсифікація – надання юридичних послуг з різних галузей права, з іншого боку, галузева спеціалізація фахівців з права. Це окремі індустрії, наприклад, авіаційний, будівельний, сільськогосподарський юридичний консалтинг тощо. Отже, юридичний консалтинг здійснює правове забезпечення розвитку як економіки регіону у цілому, так і її окремих галузей та підприємств.

По-друге, певні види юридичних послуг є необхідною складовою послуг різних підрозділів регіональної інфраструктури. Наприклад, послуги виробничої інфраструктури охоплюють юридичне обґрунтування певних проектів та рекомендацій, а також юридичний супровід їх реалізації; інноваційної інфраструктури – юридичні послуги в сфері права інтелектуальної власності; трансакційні послуги юридичного консалтингу є елементом ринкової інфраструктури регіону; послуги регіональної соціально-культурної інфраструктури, завдяки юридичному консалтингу, сприяють поширенню правових знань та інформації, формуванню правової свідомості та правової поведінки, розвитку правової культури; до послуг інформаційної інфраструктури регіонального розвитку слід віднести послуги юридичного консалтингу, які спрямовані на забезпечення економічних агентів правовою інформацією; елементом освітньої інфраструктури є навчальний юридичний консалтинг. По-третє, надання виробничих, інноваційних, соціально-культурних, інтелектуальних інфраструктурних послуг регіональним суб'єктам господарювання і населенню потребує юридичної експертизи щодо їх відповідності вимогам чинного законодавства.

Таким чином, юридичний консалтинг, реалізація функцій якого забезпечує формування та удосконалення правового простору регіонального

розвитку, є важливим чинником формування правової економіки регіону як системи економічних відносин суб'єктів господарювання, упорядкованих та скоординованих визнаними суспільством чи суспільними групами спільними регуляторами (правилами) економічної поведінки, що забезпечують їх рівні права, можливості, свободу і справедливість у процесі суспільної співпраці. Головними напрямками підвищення ролі юридичного консалтингу щодо правового забезпечення регіонального розвитку є розвиток регіонального ринку юридичних послуг; запобігання тінізації практичної юридичної діяльності; розвиток правової освіти та підвищення правової культури.

ЗАХОДИ З ВІДРОДЖЕННЯ ТУРИЗМУ В ЛУГАНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

О. А. МЕЛЬНИЧЕНКО, д-р наук з держ. упр., проф.,
професор кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я
Харківський національний медичний університет, м. Харків

Л. Є. АХТИРСЬКА, заступник директора Департаменту економічного розвитку, торгівлі та туризму – начальник управління інвестиційної діяльності, підприємництва та цінової політики
Луганська обласна державна адміністрація, м. Сєверодонецьк

Нині на Луганській області розташовано 606 туристичних об'єктів, у т. ч. 152 релігійних закладів; 21 музей; 1 ландшафтний парк; 95 природоохоронні території; 1 печера; 11 гідрологічних пам'яток природи; 4 пішохідно-кінних екскурсії; 14 оздоровчих комплексів; 3 закладів культурного дозвілля; 20 баз відпочинку; 194 пам'ятників; 11 закладів дозвілля та розваг); 68 екскурсійних маршрутів, відвідання яких сприяє національно-патріотичному вихованню тощо. Проте існуючий істотний потенціал більшості туристичних об'єктів використовується не повною мірою, що обумовлено невітнішим їх матеріально-технічним станом, проведенням АТО, тимчасовою (2015-2016 рр.) заборонаю проведення туристичних подорожей, екскурсій і походів в регіоні, а також недосконалим публічним управлінням розвитком туризму на регіональному рівні. Означене й обумовлює актуальність даного дослідження.

Передусім слід відзначити, що розпорядженням голови Луганської облдержадміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 09 серпня 2016 р. № 464 скасовано заборону проведення туристичних подорожей, екскурсій і походів на території Луганської області (окрім Станично-Луганського, Новоайдарського й Попаснянського районів, розташованих уздовж лінії зіткнення сторін між блокпостами першого та другого рубежів).

Проте, радше за все, не варто розраховувати на швидкі позитивні зрушення у цій царині, оскільки (передусім, через збереження "напруги" у зоні АТО та суміжних до неї територій) інвестори не квапляться вкладати